І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8768
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 98. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го ТРАВНЯ (MAY) 1964 No. 98. VOL. LXXI.

ПРЕЗИДЕНТ ПЛЯНУЄ НОВІ ОЩАДНОСТІ В БЮДЖЕТІ

ЦЬОГОРІЧНИЙ БЮДЖЕТ МАЄ ВИНЕСТИ $98.3 БІЛЬЙОНА, А НАЙБЛИЖЧОГО РОКУ — $97.3 БІЛЬЙОНА

Вашингтон. — Білий Дім виявив свої передбачення щодо бюджетів на цей фінансовий рік, що закінчується 30-го червня 1964, і на той рік, що почнеться 1-го липня цього року, і з цих передбачень виходить, що уряд плянує видати в цих обидвох роках на $700 000 000 менше, як давніше плянувалось. Виявляється також, що прибутки федеральної скарбниці в цих двох роках будуть на $400 000 000 менші від давніше передбачуваних. В найближчому фінансовому році мали б федеральні витрати зменшитися на $600 000 000, а цього року на $100 000 000. В бюджеті на 1965-ий рік витрати на рільництво збільшаться, але зате зменшаться видатки на оборону та на деякі інші програми. Цього фінансового 1964-го року витрати в бюджеті мають винести — $98 300 000 000, а прибутки федеральної скарбниці передбачені тільки на $89 500 000 000, отже мав би бути дефіцит в сумі $8 800-000 000. Треба додати, що в січні цього року дефіцит передбачали на $1 200 000 000 більший. В 1965-му фінансовому році є передбачені витрати на суму $97 300 000 000, а прибутки — $91 500 000 000, отже дефіцит мав би становити $5 800 000 000, на $900 000-000 більший, як в січні цього року передбачали. У звіті говориться про те, що в 1965 році мають видати на один більйон долярів менше, в порівнянні з витратами цього року, а в січні цього року плянували, що видатки в 1965-му році будуть менші від цьогорічних тільки на $500 мільйонів. Урядова заява-звіт має на цілі підкреслити той факт, що уряд президента Джансона зменшує федеральні витрати, бо в попередніх роках витрати збільшувалися. З урядової заяви виходить також, що в найближчому році дефіцит мавби бути рівно на 3 більйони менший. Цю заяву уряд опублікував тепер, бо в найближчому тижні мають початися переслухання в справі висоти федеральної заборгованости, яку Конґрес мусить вирішити перед кінцем цього фінансового року, це значить до 30-го червня. В заяві підкреслюється те, що державні прибутки й витрати не є такі, які передбачувалося в січні цього року тому, що закон про зменшення прибуткових податків ухвалено не в січні, як плянували, але аж в лютому.

Президент Джансон затвердив плян літака з швидкістю 2,000 миль на годину

Вашинґтон. — Президент Джансон схвалив вибір двох летунських і двох моторових компаній для будування суперсонічного літака, що розвиватиме швидкість 2.000 миль на годину. Тими компаніями є Буїнґ компанія і Летунська корпорація Лакгід для будування літака, і Дженерал Електрік компанія та Прат і Вітней з Об'єднаної Летунської Корпорації — для будування моторів. Підготовна праця триватиме від шести до вісьми місяців. Президент Джансон назвав цю програму національним підприємством та висловив віру, що співпраця уряду, індустрії і всього американського народу сприятиме створенню такого літака, який і надалі забезпечить першість ЗДА у повітрі. Над „програмою акції", затвердженою президентом, працювала Авіяційна Аґенція і Комітет МекНамари.

Торгівля ЗДА із СССР в 1963-му році трохи збільшилася

Ню Йорк. — Представник Департаменту Торгівлі Ернест Рубін заявив представникові щоденника „Ню Йорк Таймс" Філіпові Шабе Коффові, що не можна передбачати, як розвиватиметься торгівля між ЗДА та комуністичним бльоком, бо кожночасне політичне напруження між вільним світом і комуністичним, може мати вплив на торговельні взаємини між ЗДА та СССР. Але треба ствердити, що в 1963-му році торгівля між цими двома державами дещо збільшилася. Експорт до СССР в 1963 році виносив $20 239 000, а в 1962-му році — $15 257 000. Імпорт в тому році становив $20 37 000, а рік давніше — $16 16 000. Цьогорічний продаж пшениці зарахований буде до 1964-го року, і тому експорт із ЗДА до СССР готов винести в цьому році більше $135 000 000. Експорт ЗДА до всього совєтського бльоку, в тому і до СССР, в 1963-му році виносив $166 682 000, а в 1962-му — 125 180 000. Імпорт із совєтського бльоку в 1963-му році становив — $81 461-000, а в 1962 — $78 757 000. СССР продавав Америці: плятину, палладій і радій, а купував: шкіри, насіння фасолі та хемікалії.

Особисті прибутки в квітні становили $483.1 більйона в річному відношенні

Вашинґтон. — Департамент Торгівлі стверджує, що в квітні цього року особисті прибутки американців і надалі збільшувалися і становили $483,-100,000,000 в річному відношенні. (Річне відношення дістаємо таким способом, що прибутки з одного місяця множимо через 12). Від березня до квітня прибутки збільшилися на $2,200,000,000. Але видатки на нові будівлі в квітні цього року зменшилися на 6 відсотків, і були на 4 відсотки менші в порівнянні з витратами в тому самому місяці в 1963-му році. В квітні зменшилися числа виданих дозволів на будову великих житлових будинків з 508,000 до 441,000, а однофамілійних домів із 772,000 до 705,000. Зменшення числа нових будинків турбує дещо економістів, але вони потішаються тим, що в попередніх роках забагато було нових будов.

ЧЕРГОВА, 26-ТА КОНВЕНЦІЯ УНСОЮЗУ ВІДБУДЕТЬСЯ В ТРАВНІ 1966 РОКУ В ШИКАҐО

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС У ЧЕТВЕРТОМУ ДНІ НАРАД ПРОДОВЖУВАВ ДЕБАТИ НАД НОВИМИ СПРАВАМИ

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — У четвер 21 травня Головний Уряд Українського Народного Союзу в четвертому дні своїх нарад, які почалися тут у понеділок 18 травня, продовжував дебати над новими справами, з'ясованими головним предсідником Йосипом Лисогором, головним секретарем Ярославом Падохом та головним касиром Романом Слободяном. Поважну увагу було приділено з'ясованим головним радним і директором канадійської канцелярії УНСоюзу Богданом Зоричем справам і можливостям нового розвитку УНС в Канаді. Схвалено запропонованих п. Зоричем п'ять точок пляну розбудови УНС в Канаді. Одною з перших ухвал було рішення, щоб чергова, 26-та Конвенція Українського Народного Союзу, яка має відбутися в травні 1966 року, відбулася в місті Шикаґо. Між обговорюваними справами були: заанґажування нових обласних організаторів УНСоюзу, справа лікарських оглядин кандидатів у члени УНС, перевірення та евентуальне зменшення вкладок на забезпечення; прийнято нову форму подання в члени УНСоюзу, схвалено запропонований головним касиром Романом Слободяном бюджет на 1964 рік та запропоновані головним секретарем Ярославом Падохом нові організаційні зусилля в 70-ліття Українського Народного Союзу. Наради продовжувалися в п'ятницю 22 травня.

АФП-КІО підготовляють своїх членів до підтримки президента Джансона

Вашинґтон. — Американська Федерація Праці — Конґрес Індустрійних Організацій вже тепер підготовляють своїх членів до того, щоб вони в цьогорічних виборах голосували на президента Л. Б. Джансона. Акція ця тим цікавіша, що в попередніх президентських виборах в 1960-му році організоване робітництво було проти Джансона, який кандидував тоді на пост віце-президента. Тепер перед закриттям квартальних нарад Виконної Ради АФП-КІО в дні 21-го травня повідомлено, що 1 вересня мають зібратися у Вашинґтоні всі 27 членів Виконної Ради та 135 представників окремих робітничих спілок на окремі наради, на яких мають зорганізованому робітництву рекомендувати віддати свої голоси на Джансона. Вже з певністю можна передбачати, що рекомендацію проводу затвердять великою більшістю. Останні заяви Президента, а головно його становище у справі спору на залізницях, здобули прихильність більшости робітництва, бо Президент висловився за те, щоб спори між робітниками й працедавцями розв'язувати за допомогою взаємних переговорів.

Сенат схвалив видатки на комісію, яка досліджує ціни на харчі

Вашинґтон. — Сенат признав $2,500,000 для 15-членної комісії, яка впродовж двох років має досліджувати ціни на харчі, головним чином має виснити, чому волове м'ясо зовсім не подешевшало, хоч ціна на рогату худобу в останніх двох роках значно зменшилася. Комісія має вияснити, куди діваються ті гроші, що їх споживачі платять за дороге м'ясо, коли фармери дешево продають живу рогату худобу. Комісія складається з 5 сенаторів, 5 конґресменів і 5-ох осіб, що їх найменує Президент. За організацію цієї Комісії подбав секретар рільництва Орвілл Л. Фрімен, який хотів би щось зробити в тому напрямку, щоб збільшити ціну на рогату худобу. Департамент Рільництва збільшив закупи м'яса для полуденків в школах і для допомоги бідному населенню. Департамент Оборони купує воловину для прокормлення своїх вояків за кордоном. Сенатор демократ із Вайомінґу Гейл МекҐі поставив внесок, щоб перевірити цю справу — різницю в цінах на рогату худобу і на м'ясо.

Українська хроніка

● **В суботу 13** і в неділю 14 червня в Нюйоркському університеті відбудеться 8-й Конґрес Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ). Крім різних організаційних справ, на Конґресі прочитають декілька доповідей: „Український націоналізм і російський комунізм", „Американська закордонна політика й Україна", „Зовнішня діяльність ТУСМ" та ін. Початок о год. 10 перед полуднем.

● **Рада Представників Реґіональних Комітетів** і Комісія Реґіональних Дослідів і Публікацій при НТШ у ЗДА влаштовують наукову конференцію-панель, що відбудеться в неділю, 24 травня о год. 10:30 перед полуднем в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку. Програма: проф. Б. Загайкевич — відкриття і провід; проф. д-р М. Стахів — доповідь „Вага і значення реґіональних збірників"; проф. д-р В. Лев — „Найдавніші часи в реґіональних збірниках"; ред. І. Дурбак — „XIX і XX століття в реґіональних збірниках", проф. В. Мацьків — „Що важне в описі містечок і сіл даної околиці"; д-р Р. Миколаєвич — „Значення статистики для реґіональних збірників".

● **В справі матеріялів для історії Церкви** була в ч. 95 „Свободи" з 20 травня ц. р. ширша замітка п. н. „Зберегти для майбутніх поколінь". Просять нас доповнити подану там адресу, куди слід присилати всі партісні матеріяли:

Д-р В. Ленцик, Ст. Базіл Коледж, Департмент оф Гісторі, Стемфорд, Конн.

На Кіпрі згинув перший вояк міжнародного війська ОН

Нікозія. — В минулу середу у стрілянині між турками і греками на шляху між столицею Кіпру Нікозією і містом Кіренією згинув один фін. Це була перша жертва, яку понесло міжнародне військо на Кіпрі, вислане туди, щоб не допустити до громадянської війни між тамошніми мешканцями греками і турками. Найголоснішою актуальною справою на Кіпрі є велике схвилювання з приводу невідомої долі 253-ох турків, схоплених греками від 21 грудня мин. року, себто того часу, коли між турками і греками вибухли заворушення, спричинені законопроєктом, що його зголосив президент Макаріос на таку зміну конституції, яка позбавилаб турків впливу на законодавство. Кілька днів тому Макаріос заявив представникові Об'єднаних Націй Ґаля Пляза Ляссо, що він „не всилі" дізнатися, що сталося з-74-ма цивільними турками, що їх греки схопили десять днів тому в околиці міста Фамаґуста. Лідер турків, д-р Фазіль Кучук просто закидає кіпрським грекам, що вони вбили 253-ох турків, між ними багато жінок і дітей. Названий представник Об'єднаних Націй прилетів два дні тому з Кіпру до головної кватири ОН в Ню Йорку, щоб поінформувати генерального секретаря У Танта про сумну ситуацію на Кіпрі. Тимчасом названий тамошній президент Макаріос потайки спроваджує дальшу зброю з Єгипту і Сов'єтського Союзу — почерез Єгипет.

Британія хоче, щоб Західня Німеччина замовила в неї зброю

Бонн. — У цій столиці Зах. Німеччини розпочались британсько-німецькі переговори, які кидають цікаве світло на радикально від кінця останньої світової війни змінені міжнародні відносини. Щоб покрити собі кошти втримування 50.000-го війська на території Західньої Німеччини, Британія старається відновити з Західньою Німеччиною умову щодо достав зброї і виряду для нової західньо-німецької армії на кругло 155 мільйонів долярів. Західні німці буцім-то готові зробити це, як зробили були з-перед двох років, але узалежнюють це від того, щоб Британія у своїх торговельних взаєминах з Совєтами не давала Совєтам довготермінового кредиту. Тим часом британські промислово-торговельні кола натискають на уряд, щоб той ґарантував уділення Совєтам кредиту на близько пів більйона долярів; на час 15 років: Совєти хочуть за ту суму купити в Британії фабрику штучних добрив. Німці не хочуть, щоб гроші, що їх вони платять англійцям за зброю, йшли до Совєтського Союзу, який веде ворожу до Німеччини політику. Німці твердять теж, що коли британці потребують готівки з уваги на труднощі свого платничого балансу, то не повинні позбуватися тієї готівки — для фінансування совєтських покупок.

Військо ОН вийде з Конґо, залишаючи там новий повний хаос

Леопольдвіль. — З кінцем червня мають залишити Конґо рештки міжнародного війська Об'єднаних Націй. На дальше зберігання його там нема грошей і сам генеральний секретар ОН У Тант погодився був тільки на зберігання війська ОН в Конґо тільки до половини біжучого року. Однак грізна ситуація у тому, що за близько чотири роки перебування в Конґо мирової місії Об'єднаних Наційцій — не вдалося їй створити там таких відносин, щоб виелімінувати зародки нового великого хаосу. Вправді зліквідовано сепаратизм провінції Катанґа й створено сяк-так стабільний уряд прозахідньої орієнтації, але не зорганізовано здисциплінованої власної конґолійської служби безпеки, війська і поліції, а в існуючій тамошній армії не защеплено почуття дисципліни. В провінції Ківу далі бушують банди збунтованих вояків, що ними користуються ліві ватажки у своїй кампанії проти центрального уряду. Силу отих банд рахують на 3.000 до 7.000 вояків. З шведсько-норвежської місії в місцевості Лемера наспіли розпучливі заклики, щоб прийти їм з допомогою, бо відділ конґолійського війська, який прибув туди для їх охорони кілька тижнів тому — зник. Командування військом ОН в Конґо не розпоряджає вже ні гелікоптерами, ані зайвими вояками, щоб ними могти рятувати коло 2000 осіб на згаданій місії.

Два українці здемаскували свідка на процесі нацистів

Франкфурт. — На судовому процесі проти 21 сторожів кацету в Освєнцімі зізнавали два українські свідки, Омелян Коваль і Борис Вітошинський, колишні в'язні того кацету, які заявили, що один із попередніх свідків, Юзеф Краль, сам брав участь в убиванні в'язнів. Названі українські свідки твердили, між іншим, що Юзеф Краль разом з іншими наставниками в кацеті Освєнціму побили на смерть двох братів Степана Бандери, який, як відомо, три роки тому згинув з руки большевицького агента - терориста Богдана Сташинського. Цю вістку подав, м. і., „Ню Йорк Таймс" з 22 ц. м.

СТІВЕНСОН: АМЕРИКА БОРОНИТИМЕ ВОЛЮ В ПІВДЕННІЙ АЗІЇ

Об'єднані Нації. — „З'єднані Держави не можуть придивлятись байдуже, як Південну Азію заливають збройні аґресори. Як довго народи того обширу рішені зберегти власну незалежність і проситимуть нас, щоб ми допомогли їм в цьому, так довго ми будемо робити це, — заявив американський амбасадор Адлей Стівенсон на засіданні Ради Безпеки в минулий четвер 21 травня ц. р. Формально Раду Безпеки скликано внаслідку скарги Камбоджи проти Південного В'єтнаму і ЗДА з приводу здогадного порушення камбоджської суверенної території. Однак совєтський амбасадор Микола Федоренко поширив засяг дебат своїм оскарженням на адресу ЗДА, що його зробив в минулий вівторок, наче б ЗДА вели в Південній Азії „імперіялістичну" політику. Американський Уряд відкликав Адлея Стівенсона з його приватної подорожі по Европі, щоб той персонально взяв участь в дебатах Ради Безпеки. Стівенсон рішуче опрокинув совєтський закид, висловивши жаль, що Совєти все ще повторюють свої давні, позбавлені всякої підстави пропаґандивні гасла з ображуванням Америки і її народу. ЗДА рішуче відкидають закид, наче б вони вели „аґресивну війну в інтересах капіталізму", як твердив Федоренко, бо насправді вони не мають на увазі найменших своїх територіяльних ані економічних інтересів в Південній Азії. Стівенсон дав яскравий образ терористичної аґресивної акції комуністів, організованих, вишколюваних, озброюваних та перекидуваних до Південного В'єтнаму з Північного В'єтнаму при активній допомозі збоку Комуністичного Китаю. Стівенсон покликався на цілу низку доказів, що зброя, схоплена в комуністичних партизанів, була китайського походження та що ті комуністичні партизани прибували з Північного В'єтнаму безпосередньо, або почерез так званий шлях Го Чі Мінга (північно - в'єтнамського ватажка) почерез Ляос або через Камбоджу. Стівенсон вказав на Північний В'єтнам і комуністичний Китай, як дійсні джерела турбот Камбоджи, яка не може зберігати своєї дійсної суверенности, невтральности і непорушности, коли раз-у-раз порушують її комуністичні партизани, оперуючі проти Південного В'єтнаму. Вони, ті комуністичні партизани, вважають територію Камбоджи за безпечне прибіжище для себе, до якого вони хороняться, переслідувані державним військом у Південному В'єтнамі. Стівенсон відкинув в імені Уряду З'єдинених Держав суґестію Камбоджи, Совєтського Союзу і Франції, щоб скликати нову міжнародну конференцію тих 14-ох держав, які в 1954 і 1962 роках визначили територію і характер трьох південно-азійських країн, що раніше становили були французьку колонію Індокитаю — В'єтнаму, Ляосу і Камбоджи. Стівенсон ствердив, що було б краще, якби всі сусідні з тими країнами держави трималися тих договорів і шанували їх, бо коли вони цього не зроблять, то немає ніякого глузду скликати нову конференцію. Зате він погодився, що учасники згаданих вище Женевських конференцій можуть дипломатичним шляхом порозумітись, як привернути мир і спокій південно - азійським країнам. „Ще не засохло чорнило на Женевському протоколі з 1954 р. — твердив Стівенсон, — як Північний В'єтнам почав сестематично порушувати його, з приятельською підтримкою збоку Комуністичного Китаю" — заявив Стівенсон. Що стосується Камбоджи, то Стівенсон запропонував, щоб передусім визначити докладний кордон між Південним В'єтнамом і Камбоджею, бо до цього часу такого ясного і виразного кордону нема. Далі, він запропонував, щоб або війська обох тих країн у згідливій співпраці стежили за спокоєм на кордоні і протидіяли порушуванню його третіми силами, або — щоб вислати туди міжнародне військо Об'єднаних Націй, дармащо така операція коштувала б багато грошей. Америка готова співпрацювати в цьому ділі. Дебати на Раді Безпеки продовжуються.

ЗДА переводять розвідчі лети над тереном боїв у Ляосі

Вієнціян. — Американські чинники признали, що вони переводять від недавнього часу розвідчі лети своїми стежними джетами над тим обширом Ляосу, де комуністичне військо так званого руху Патет Ляос веде наступ проти державного невтрального і правого ляоського війська. Першу вістку про появу американських джетів над Ляосом принесло комуно - китайське радіо, яке повідомило, що комуністи острілювали в Ляосі над двома тамошніми місцевостями американські літаки. Американські джерела нічого не кажуть про острілювання комуністали американських літаків, ані про тип і скількість тих американських машин. Вони стверджують тільки, що королівський уряд Ляосу звернувся з просьбою до Америки переводити ті розвідчо - інформаційні лети, щоб дістати інформації про силу, розташування та пляни комуністів, які порушили Женевський договір з 1962-го року і почали збройний наступ проти державного невтрального війська в так званій Долині Жарр. Американські чинники підкреслюють, що тими своїми летами вони ніяк згаданого договору не порушують, бо діють тільки на просьбу самого ляоського уряду внаслідку створеної ненормальної ситуації, що Невтральна Міжнародна Комісія Об'єднаних Націй, діюча в Ляосі, не всилі здобути ніяких інформацій про тамошню ситуацію. Газети інформують, що ті американські джети вірогідно стаціоновані на сусідній території Сіяму.

В АМЕРИЦІ

● **Головний асистент** Сарджента Шрайвера, який очолює програму боротьби проти убозства — Джан Т. Конвей, сказав на зборах представників добродійних аґенцій в Ню Йорку, що ключовим містом в цій програмі — є велика громада Ню Йорку, куди з цілої держави прибувають люди різних рас і релігій, і де є найкраще зорганізований цілий ряд різних добродійних установ, які з успіхом моглиб здійснити програму проти нужди, якщо уряд дасть потрібні до цього засоби.

● **Ліберальний сенатор демократ** із Пенсилвенії Джозеф С. Кларк щойно видав книжку під заголовком „Конґрес — беззмістовний відділ уряду", в якій піддає думку, щоб президент Линдон Б. Джансон підтримав змагання тих всіх, які домагаються зреформувати реґулямін праць обидвох Палат Конґресу: Сенату й Палати Репрезентантів. Сенатор Кларк гадає, що президент Джансон буде перевибраний великою більшістю голосів і матиме моральне право промовляти в імені американського народу та використати свій авторитет для модернізації Конґресу ЗДА.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

Українські вироби — для Єгипту . . .

„Партію сталевих тросів дотерміново відправив в Асван колектив одеського канатного заводу. Будівники одержали вже сотні кілометрів одеських канатів, виготовлених з високоміцних сталей . . . Відвантажують свої вироби для покорителів Нілу й інші підприємства Одеси", в тому числі 25-тонні крани, електровібратори для ущільнення бетону, різні аґреґати. („Радянська Україна" з 14-го травня).

„Знову про читанки"

Письменник Богдан Чалий, аналізуючи шкільні літературні підручники для різних клясів, приходить до таких сумних висновків: „Пожалійте дітей, товариші з Міністерства Освіти! Далеко не завжди враховують впорядники вікові особливості дітей . . . Сумне, вельми сумне враження справляє поетичний розділ обох „читанок". Викладених суконною мовою, нецікавих, з претенсією на пізнавальність матеріялів, я нарахував у „Читанці" для третьокляcників аж до 50 . . . Чи можуть вразливі дитячі серця закохатися в рідну літературу, в рідне слово після знайомства з нетворчою працею авторів „Читанок", певно, малокомпетентних у питаннях естетики". („Літературна Україна" з 15 травня).

Львівське ательє „Спасибі"

Власники телевізорів на Україні мають постійно великі труднощі з направою апаратів: немає запасових частин, дуже мало є ремонтних майстерень. Мабуть це й послужило причиною, що студенти Телевізійного заводу у Львові з власної ініціятиви відчинили на вулиці Ів. Франка ремонтну майстерню „Спасибі". До них приєдналось багато студентів з політехніки. Всю працю студенти виконують безкоштовно, не одержують платні, аби лише помогти людям. „Радянська Україна з 16-го травня повідомляє: „Тепер дуже часто лунають телефонні дзвінки, сюди заходять люди, просять полагодити зіпсований телевізор або радіоприймач".

Для домашнього вжитку . . .

„Трапляється, що присилають конструкції, які знадобляться значно пізніше, а тих, які до зарізу потрібні сьогодні — немає. . . . Не все гаразд з якістю виробів. Підприємства Львівського тресту „Будіндустрія" поставляють недоброякісні ферми для монтажу, покручені, з тріщинами. Вироби всі надходять без паспорта, невідомо, яку марку бетону використано. Як же після цього говорити про якість будівництва?" („Радянська Україна" з 14 травня).

У СВІТІ

● **Індонезійський міністер закордонних справ Субандріо** призначений також на віце - прем'єра і персонального представника президента Сукарна. Сукарно править, як диктатор і призначає та звільняє міністрів, як йому подобається.

● **Американського банкира в Танжирі,** Марокко, Томаса Станґбея, судять там за спроневірення банкових грошей і обман. Він утік з Марокко, де був директором банку, але його арештували у Вісбадені в Західній Німеччині і видали марокканським властям.

● **У трьох надморських місцевостях Британії** — Марґейт, Брайтон і Борнмут — недолітки з двох „ґенґів" наробили таких бешкетів і спричинили стільки матеріяльної шкоди, що викликана поліція перевела багато арештувань. Вся англійська преса займається проблемою розгульности молоді і її неморальної поведінки. Дехто пропонує висилати молодечих винуватців на важкі фізичні роботи, інші є прихильниками відновлення в народних і середніх школах — фізичної кари.

● **Паризький щоденник „Фіґаро"** твердить, що Нікіта Хрущов і альжирський президент Ахмед Бен Белла підписали недавно у Москві тайний договір, за яким Бен Белла признав Совєтському Союзові право збудувати біля береґів Альжиру окрему базу для совєтських підводних човнів.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі 50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Нарід у ЗДА за рішучу політику

Відомо, що Конґрес був і є насторожений проти щорічної американської допомоги закордонові, яка після останньої війни осягнула астрономічні цифри. Рік-річно представники Уряду повторюють той самий найважливіший арґумент: потреба протидіяти комуністичним впливам підтримуванням економіки та оборонної спроможности вільних, хоч би й невтральних країн. І рік-річно чуємо у конґресових дебатах ті самі слушні завваги: що в багатьох випадках уділювана Америкою щедра грошова допомога не перешкоджає різним країнам уводити в себе „соціялізм" та кокетувати Москву або Пейпінґ, і що велика частина уділюваної допомоги не доходить до адресата, бо гине по дорозі в лябіринті бюрократичної машини, а то й просто попадає на чорний ринок, коли американський товар виходить з-під американської контролі. Поважні сумніви зроджувало постачання зброї таким „невтральним" країнам, як Юґославія чи Індонезія, які в своїй політиці діють проти інтересів ЗДА. Зате не було, мабуть, випадку, щоб Конґрес ставив під сумнів доцільність підсилення збройного потенціялу союзників Америки.

Поруч із прихильним підходом Конґресу до скріплювання Америкою збройної сили приязних країн, особливо тих, які неспроможні поставити свою збройну силу на високому рівні власними засобами, Конґрес завжди виявляє прихильність до рішучої, а не хиткої і половинчатої закордонної політики. Проголошення Пляну Маршалла для Західньої Европи і доктрини Трумана у відношенні до Туреччини і Греції, акція Америки проти приявности совєтських військ в Ірані після закінчення останньої світової війни, війна в Кореї, вислання американської морської піхоти до Ливану чи до Сіяму, проголошення бльокади Куби, кожний рішучий крок Уряду міг розраховувати на позитивну і прихильну зустріч збоку Конґресу і всього американського народу. Всі ще пам'ятають, з якою радістю американські найширші кола сприйняли вістку про висад кубинських еміґрантів - революціонерів у Свинячій затоці на Кубі в квітні 1961-го року і з яким розчаруванням та огірченням дізналися, що та спроба скинути режим Кастра не повелася, бо ЗДА не дали їй належної збройної підтримки. Конґрес і нарід напевно були б підтримали перенесення війни в Кореї на терен Манджурії, вони напевно підтримали б інтервенцію Америки у користь мадярських революціонерів і проти здвигнення внутрішньоберлінського муру. Члени Конґресу, вичуваючи настрої широкого громадянства, напевно були б за якнайрішучішу акцію проти комуністичної аґресії в Південній Азії — в Південному В'єтнамі і Ляосі.

Виявилося це яскраво цього тижня, коли президент Джансон звернувся до Конґресу в справі признання додаткових $125 000 000 на допомогу Південному В'єтнамові, який і так отримує від ЗДА $500 000 000 річно. Дебати в різних комісіях Конґресу довкола проблеми Південного В'єтнаму не йдуть по лінії сумнівів, чи взагалі треба Південному В'єтнамові допомагати, а тільки по лінії сумнівів, чому американський Уряд не підтримує тамошнього вільного уряду в його боротьбі проти комуністичної аґресії своєю модерною зброєю, чому безкарно діють бази комуністичних партизанів у Північному В'єтнамі і Камбоджі. Очевидно, американський нарід не хоче війни. Але й дуже нерадо, дуже неохоче сприймає він політику „співіснування" з усіма її хитаннями, невдачами і безвиглядністю.

Хрущов в Єгипті

Значення і політичні наслідки 16-денних відвідин Хрущова в Єгипті далеко переступають межі тієї формальної причини, задля якої він ніби туди приїхав: щоб особисто взяти участь в урочистому завершенні першої стадії будови Асванської греблі над Нілом, фінансованої головно Совєтським Союзом. У 1798-му році Наполеон вирушив був на підбій Єгипту, бажаючи смертельно поцілити великодержавну могутність Англії. Головна ціль теперішньої подорожі Хрущова до Єгипту — вдарити по престижу та політичних впливах „імперіялістів" в Африці й на Середньому Сході і, зокрема, підтримати амбіції Ґамаля Абдела Нассера та його сменського сателіта, щоб прогнати Британію з Арабського півострова. Заворушення на Кіпрі і короткозора політика кіпрсько - грецького президента архиєпископа Макаріоса створили й другу площину співпраці СССР і Єгипту — щоб прогнати Британію із її кіпрської летунсько - морської бази. Таким чином російський імперіялізм і панарабські амбіції діють на шкоду вільного світу та антисовєтської стратеґії західнього Атлантійського Союзу.

Тому Хрущов без спротиву проковтнув гірку пігулку, що в самому Єгипті та на всьому Середньому Сході диктаторські правителі в'язнять і, коли трапляється нагода, розстрілюють комуністів - автохтонів. Правда, панарабський націоналізм, хоч і сприяє плянам СССР витиснути британсько - американські впливи із Середнього Сходу та Південня Азії, таки „іде на нерви" Хрущову. Отож він не зумів стримати себе, коли приявний на церемонії іракський президент прославляв будовану совєтськими інженерами Асванську греблю, як „символ арабської сили та єдности", і грубо, по-хрущовськи, втрутився в ту промову, — мовляв — краще б говорити про єдність міжнароднього пролетаріяту, як про панарабізм. За останніми вістками, Нассерові вдалося замирити бодай назверх отих двох своїх „дорогих гостей - приятелів", бо ставка Хрущова на співпрацю з арабським світом, а через нього з усією Африкою надто висока, щоб нехіть до арабських націоналістів переносити в політичну площину. Критичними заввагами на тему панарабізму він не може псувати собі тієї прихильности, яку з'єднав у мільйонів арабів своїми гострими виступами проти Ізраїлю та солідарністю з арабами у справах Йордану і арабських втікачів із Палестини.

Присвоюючи собі північно - африканських арабів — спершу Альжир, президентові якого Ахмедові Бен Беллі він надав титул „героя Совєтського Союзу" і орден Леніна, тепер Об'єднану Арабську Республіку, повторивши ту саму комедію із Нассером, — Хрущов активно продовжує імперіялістичну політику царської Росії з її плянами — захопити Дарданелли та промостити собі шлях до Перської затоки і Індії. Хрущов переконаний, що арабські держави — кожна зокрема і всі разом узяті — куди слабші, як Британія й інші „імперіялісти" з військово - політичних бльоків НАТО, СЕНТРО і СЕАТО. Він старається поцілити одним ударом двох противників: Пейпінґ і Захід, підрізавши впливи одних і других в Африці. Дуже можливо, що хитка і нерішуча політика Заходу, зокрема Америки, задивленої в міраж співіснування й у виборче гасло „миру і добробуту" — значно облегшить Хрущову здобуття дійсно поважного успіху в отих його заходах.

Мих. Килимний

ШЕВЧЕНКО І МОСКОВСЬКІ ПІҐМЕЇ

Куритиба. — Колись, ще як збиралися ставити пам'ятник Тарасові Шевченкові в Києві, широкого розголосу набрав анекдот: найкраще, мовляв, на п'єдесталі поставити таки Сталіна, але з грубим томом „Кобзаря" в руках. Тепер, при відзначеннях стоп'ятдесятиріччя з дня народження Великого Сина України, при різних святкуваннях та урочистостях з цієї нагоди, Хрущов та його спідручні отой сталінський анекдот, можна сказати, не тільки практично здійснюють, а в дечому й перевершують.

Читаючи совєтські ювілейні матеріяли та розглядаючи відповідні світлини в пресі, мимоволі виникає запитання: де починається Шевченко, а де Хрущов, кому з них, власне, справляють ювілей?

Ось урочисте засідання в Київському оперовому театрі. На сцені вгорі бачимо портрет незабутнього Тараса, а поруч напис, не із „Заповіту", не з „Посланія", не з „Кавказу", а зовсім іншого характеру. Біля портрета Кобзаря позолоченими літерами виведено: „Думи, якими жив Шевченко, перетворені нами в життя. М. С. Хрущов".

Невже нічого не знайшлося гідного в Шевченковій творчості, щоб у день його свята промовити до зібраних його ж словами? Далі, більшим пляном, портрет Хрущова з шевченківською медалею на піджаку. І тут же урядове повідомлення про „присудження премії імени Т. Г. Шевченка товаришеві М. С. Хрущову".

Не краще і з текстовими шевченківськими матеріялами. В них совєтські „інженери людських душ" аж із шкіри пнуться, щоб нахилити Шевченка до Хрущова, щоб довести, що тільки завдяки Хрущову і Шевченко має якесь значення.

Ні в Києві, ні в Москві, ні де-будь на ювілейних святкуваннях Хрущова не було. Шевченківський ювілей йому привезли до хати, на чорноморське узбережжя, де він тоді відпочивав, його вірні вислужники, безпосередньо з Києва. Як пишеться в офіційному повідомленні, Хрущов „. . . . прийняв секретаря ЦК КПУкраїни тов. О. І. Іващенко і українського письменника тов. С. І. Олійника". Ті вручили йому ювілейну медалю, портрет Т. Шевченка і інші подарунки. Отож, головний московський диктатор „відзначав" 150-річчя з дня народження Кобзаря України „сімейним способом", як то він робить, відзначаючи день народження того чи іншого з своїх онуків. Для розваги диктатора відрядили йому з Києва ще й письменника-гумориста С. Олійника, який, напевно, „при слушній нагоді", розповів своєму „хазяїнові" купу масних жартів, до чого цей останній дуже охочий.

У довжелезному звіті про київські святкування Т. Шевченка підпорядковують не тільки комуністичній партії в цілому, а й Хрущову особисто. Там читаємо, що „ідеї і думи Т. Шевченка запалюють серця українського народу, допомагають йому ще яскравіше й глибше усвідомити собі всю ґрандіозну велич справ, що їх завершують радянські люди під керівництвом Комуністичної партії, її ленінського Центрального Комітету на чолі з товаришем Микитою Сергійовичем Хрущовим в ім'я заповітної мети-торжества комунізму в нашій країні".

За Сталіна в подібному дусі й тоні писали про московського поета Володимира Маяковського, який, справді, сам себе „запряг до комуністичного воза", але при чому тут Т. Шевченко?

На таке блюзнірське поводження з пам'яттю Т. Шевченка проливає світло президент Академії Наук УССР — Б. Патон. Як подає РАТАУ (Радіо - Телеграфічна - Аґенція України), Б. Патон сказав: „Ми сприймаємо Шевченка, як нашого однодумця і сучасника". І Петро Шелест, перший секретар ЦК КПУ, промовляючи на шевченківських ювілейних урочистостях, лише „для годиться" згадував ім'я Т. Шевченка, а ввесь свій виступ присвятив „будівництву Радянської України", виробництву чавуну й сталі, видобуткові кам'яного вугілля „на душу населення", а далі колгоспам, механізації сільського господарства та вирощуванню буряків. Щоб таки сказати щось про Шевченка, Шелест наводить з промови Хрущова ось такий витяг: „Тарас Григорович Шевченко близький і дорогий усім народам нашої великої Батьківщини тому, що він у своїх творах виражав думки не тільки української бідноти, але й думи трудящих усіх націй".

Посилалися на Хрущова в своїх доповідях про Шевченка і український совєтський письменник О. Гончар у Києві, і російський письменник М. Тіхонов (нагороджений Шевченківською премією) у Москві, посилалися і посилаються всі ті, хто прилюдно забирає слово з нагоди шевченківського ювілею.

В СССР усе робиться для того, щоб Великого Кобзаря, пророка і духового провідника нації показати перед новими поколіннями українців та перед усім світом, як людину, яка мріяла і змагалася лише за . . . совєтську Україну. Через те раз-у-раз говориться про „нерозривну пов'язаність" Т. Шевченка з „великим російським народом", з „передовими, проґресивними діячами того народу", про „впливи" російської культури й літератури на Шевченка.

Звідси, за своєрідною совєтською логікою, Шевченко мусить схвалювати заміри червоної Москви щодо „злиття націй" і т. ін. Ясна річ, нічого подібного, навіть після усіх кричущих фальсифікацій, проведених за наказами ЦК партії тими ж совєтськими „інженерами людських душ", в творчості незабутнього Тараса знайти не можна. Однак, кожний промовець, виступаючи перед людьми з нагоди Шевченківського Року, старається всіма силами „споріднити" великого українського поета із сучасною „радянською дійсністю" і на підкріплення своїх тверджень шукає відповідних цитат не в творах Шевченка, а в просторікуваннях Нікіти Хрущова. У такий спосіб прив'язується ім'я славного українського поета і до чорної металюрґії і до „великої хемії", і до колгоспів, і до цілинних земель. Тому фактично в ювілейному році справжнього Шевченка в СССР нема, а замість нього всім і всюди настирливо пхається несмачну хрущовську саламаху.

Подібна розправа, очевидно, підготовляється і з іншими світочами культури не-російських народів. У згаданій вище доповіді О. Гончара находимо, наприклад, ось таке місце: „Адже саме в наші радянські часи, наче заново відроджуючись, постають перед очима народів у всій своїй природній величі такі ґіґантські постаті, як Рудакі і Руставелі, Нізамі і Саят-Нова, Ян Райніс і Донелайтіс, Махтумкулі і Навої, що, поряд з Пушкіним, Толстим, Достоєвським, Чеховим, Горьким, репрезентують перед світом нашу вітчизняну культуру і стають окрасою культури вселюдської".

Велетень грузинської поезії, Шота Руставелі, написав свій славний твір „Витязь у тигровій шкірі" понад тисячу років тому, отже, як можна ставити його поряд з Пушкіним, Толстим, Достоєвським, Чеховим, Горьким? Грузинський нарід виводить своє коріння з сивої давнини, коли росіян ще й на світі не було.

Покищо Рудакі і Руставелі, Нізамі і Саят-Нову московські духові піґмеї ставлять поруч Пушкіна й Горького, а згодом поставлять їх під Хрущовим, як це намагаються вони робити тепер з Шевченком. Хрущов ще не встиг нічого проректи з приводу названих провідників не-російських народів, але нема сумніву, що, при відповідній нагоді, він це зробить. Ґрунт до цього вже почали готувати.

Все це — наслідок практичного застосування в житті мракобісного московського шовінізму, що дістав офіційно визнану назву ленінської національної політики в її хрущовському трактуванні . . .

УКРАЇНА В ПАРЛЯМЕНТІ АРҐЕНТИНИ

Парляменти Канади і Бразилії мають українських депутатів. Конґрес ЗДА українських послів не має, але там уже здавна є чимало американських послів, що виступають в українських справах. Натомість в арґентинському парляменті досі не було жадних виступів в обороні українського народу, бо не було ще там ані одного депутата українського роду, аніздеклярованого приятеля українців. Аж нарешті цього року прозвучав в арґентинському парляменті сильний голос пана Д. Діяза, посла із провінції Чако, густо населеної українцями, який вважав за потрібне відзначити річницю проголошення Української Держави 22 січня. І хоча йому не пощастило це зробити в тих днях, коли вся українська спільнота за кордоном святкувала цю знаменну подію, посол Д. Діяз все ж домігся свого на засіданні 15-ої надзвичайної сесії Конґресу 9-го квітня цього року. Цитуємо тут в перекладі деякі уривки з його промови, видрукуваної в протоколах Конґресу.

„Пане Президенте, — сказав посол Д. Діяз, — на попередній сесії я просив слова, щоб відзначити роковини незалежности народу Вільної України. З причин реґламентарного порядку не міг я цього зробити тоді, коли вся українська спільнота святкувала цей день, і через те прошу, щоб була вміщена в деннику нарад промова, яку я мав виголосити на вшанування народу вільної демократичної України".

Президент Богліяно ставить пропозицію посла Д. Діяза на голосування і проголошує:

— Пропозицію прийнято.

Оповівши в своїй промові про те, як Україна волею свого народу проголосила 22-го січня 1918-го року свою незалежність, посол Д. Діяз, член партії непримирних радикалів, продовжував:

„Одним із провідників, що глибоко відчув значення тієї історичної події, якою було проголошення незалежности українського народу, був президент Іполіто Іриґожен (засновник Радикальної партії — С. О.), який 5 лютого 1921 року відписав декрет про визнання нової держави та її уряду Арґентинською Державою, і який у своїй промові перед парляментом проголосив, що:

„. . . . Український Уряд постав на базах сильної національности, і тому Виконний Орган приступив до його визнання, бо визначений у своїй індивідуальності виявляє себе представником демократичних ідей".

Одночасно з тим визнанням Іриґожен підкреслив, що треба брати під увагу речі, доконані силою та насильством, які придушують народну волю. „Чотири роки тяжкої боротьби з комуністичним наїзником, з одного боку, та російським царським з другого, перемогли опір української молодої держави. Рештки українського війська перейшли, не капітулюючи, до сусідніх країн, а Уряд подався на екзиль і звідтам продовжував піддержувати визвольні ідеали державної незалежности, протестуючи перед міжнародними організаціями проти російської окупації України . . ."

Згадавши про численну еміґрацію українців, викликану московською окупацією, посол Д. Діяз зазначив:

„Велика частина тих чоловіків і жінок прибула до гостинної арґентинської землі. Поселені по різних місцях країни, співпрацювали вони, поруч з нами, в розбудові державної величі, вивчили нашу мову та навчилися шанувати своїх і наших героїв, бо всі народи знаходять у своїх героях однакові причини до пошани: їхню поставу, як оборонців свободи та гідности людини.

Посол Д. Діяз закінчив свою промову такими словами:

„. . . . Згадуючи історичний день 22 січня 1918 року, таку дорогу дату для України — хотів би висловити їй моє найщиріше побажання, щоб замаяв знову поміж прапорами незалежних держав світу синьо - жовтий прапор назавжди визволеної Української Держави.

С. О.

НА ТЕМИ ДНЯ

Коротко — найтяжче

Кажуть, що хтось, пишучи листа до свого приятеля, закінчив так:

— Вибачай, друже, що лист дуже довгий: не мав часу написати коротше.

Різним людям приписують авторство цих слів. Але хто б там не був, сказано справді мудро, бо якраз тому, що автор не мав часу думати над коротким висловом своїх думок на папері, лист вийшов задовгий. Бо сказати чи написати багато, але коротко — найтяжче. Особливо нам, українцям, на наших численних академіях, імпрезах і загальних річних зборах. А все тому, що ми маємо дуже мало часу на підготову до тих академій, імпрез чи зборів. Ми завжди думаємо, що чим довше говоритимемо про нашу працю під час звітів за минулий рік, тим поважніше думатимуть люди про нас і про нашу працю: от, мовляв, попрацювали! Сам звіт зайняв годину часу.

Чого там тільки не пишеться в тих протоколах миулорічних зборів. Хто виступав. Хто питав. Хто кого перебивав. Що пропонувалось. Що підтримувалось. Скільки було „за". Проти. Утрималось . . . Питається, для чого те все? У самих Об'єднаних Націях, мабуть, так багато не пишеться і не читається на асамблеях, як у нас на загальних зборах організацій, що мають по сотні членів, а присутніх на зборах по два десятки осіб. А тоді дивуємось, що наступного року приходить ще менше.

Не кажемо, що не треба фіксувати на папері подробиць для архіву, але для присутніх потрібний конденсований зміст попередніх зборів — тільки. І щоб його зробити, отой коротенький, сконденсований опис, потрібний час.

А що цей, 1964-ий, рік ми живемо під гаслами Шевченківського року, варто пригадати оте Тарасове „і чужого научайтесь" і в справі, що ми її тут порушили. Найкраще навчитися чужого для переведення наших зборів можна на американських юнійних мітинґах, що нормально відбуваються кожного місяця. І там є відкриття і закриття, і там читають протокол попереднього мітинґу, і промовців буває по два й три, і запити-відповіді, а часом і вибір кандидатів до управи місцевого відділу. Три роки ходжу на ті мітинґи, і ніколи не просидів на них більше як по годині і п'ятнадцять хвилин.

Уся проблема у виробленості людей. Але й вона сама по собі не приходить, її виробляють ті, що людьми керують. Вони готуються до зборів-мітинґів з годинником в руках, щоб потім, під час зборів, люди не поглядали на свої годинники. Звідси й ніби парадокс: американці, які, здається, найменше мають вільного часу, вічно кудись спішать, знаходять досить часу, щоб підготовитись до того, щоб не відбирати часу в інших.

Іван Овечко

Вступайте в члени УНСоюзу!

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

(6)

В. М.

УНІКАЛЬНИЙ „КОБЗАР" 1860 РОКУ З ВЛАСНОРУЧНИМИ ПОПРАВКАМИ ШЕВЧЕНКА

„Кобзар" 1860 року, як відомо, дуже постраждав після цензури навіть в тих поезіях, що щасливо перейшли цензуру про першому виданні. Тому Шевченко в деяких друкованих „Кобзарях" 1860 р. повідновлював рукою тексти, що в друку були замінені крапками.

Відомо також, що деякі заборонені місця Шевченко дав надрукувати окремими рядками і потім повклеював їх у якісь примірники, створивши таким чином „нецензурні Кобзарі". Один такий примірник поет мав передати через Варфоломія Шевченка Платонові Симиренкові, що допоміг йому при виданні матеріяльно[1]. В літературі є згадка, що Шевченко мав надіслати „нецензурного Кобзаря" тодішньому міністрові освіти Є. Ковалевському[2]. До наших часів зберігся один примірник з такими наклейками, що належав колись бібліотеці Лубенської гімназії, а тепер знаходиться в рукописному відділі Публічної Бібліотеки Академії Наук у Києві[3].

В деяких примірниках Кобзаря 1860 р. Шевченко вклеював білі сторінки для вписування більших цензурних викреслень, або вписував окремі слова й рядки.

Найцікавіший зразок такого власноручно виправленого „Кобзаря" 1860 р. маємо в так званому примірнику Цвітковського, де до кожної сторінки доклеєні були широкі поля, на яких Шевченко робив свої поправки і доповнення[4].

Спеціяльний інтерес для дослідника мають даровані самим Шевченком примірники „Кобзаря" 1860 р. з його дарчими написами. Нема сумніву в тому, що принаймні в деяких дарункових примірниках міг поет повідновлювати скалічені цензурою місця. На жаль, у виявлених досі примірниках із дарчими написами при описі їх не відмічено наявности будь-яких поправок Шевченка. Між тим бодай в одному з них, а саме в подарованому К. В. Галагановій, були вписані три рядки, що їх нема в друкованому тексті „Думи" („Вітре буйний. . .") та одне слово в посланні „До Основ'яненка".

Тепер знайшовся і саме в З'єднаних Державах ще один „Кобзар" з 1860 р. з власноручними поправками Шевченка, мабуть приготований поетом для подарунку. Він належав Григорієві Честаховському, хоч і не мав дарчого напису, але на титульній сторінці знаходиться такий пам'ятковий запис пізнішого власника цього примірника — А. І. Плаценадра:

„Достався цей Кобзарь від щираго товарища нашего батька українскої музы Тараса Шевченка, Грицька Честаховского, спочившаго 3-го Апрѣля 1893 року в Петроградѣ.

Тіло його перевезли до Качанівки Борзенского повіту, де воно и поховано у парці В. В. Тарновского (теперь перейшло до П. И. Харитоненка). Надъ останками насипана висока могила, будто Козацька, и (на) ней поставленъ хрестъ.

Записав

Щирый другъ покойнаго А. Н. Плаценадръ".

Перше, що особливо впадає в очі при огляді цього унікального примірника, це інший портрет Шевченка, ніж той, що є в звичайних примірниках „Кобзаря" 1860 р. Замість портрета роботи М. О. Микешина, на фронтиспісі подано репродукцію відомої фотографії Шевченка 1860 р. на ввесь зріст у кожусі, смушковій шапці та з книжком у руці. Портрет цей відтиснутий на тоншому, ніж ціла книга папері, і, очевидно, вставлений був перед оправленням книги.

В тексті книги в кількох місцях рукою Шевченка червоним олівцем зроблені помітки і поправки, а також вписані деякі слова.

Подаємо тут всі особливості цього унікального примірника, оправленого в брунатну шкіру, без будь-яких витисків на оправі.

Між другою і третьою сторінками вшито два білі листки, очевидно, для того, щоб вписати ті 73 рядки, які цензура викреслила з поезії, що стояла в цьому виданні: „Думи мої, думи мої, Лихо мені з вами . . ." Такі ж два листки вставлено і між стор. 124 і 125, перед „Гайдамаками". Всі чотири листки ці залишилися чистими.

На сторінці 40 увесь початок поезії „Думка" („На що мені чорні брови . . ."), 18 рядків, означений з правого боку фігурною дужкою червоним олівцем.

Всі текстові поправки в примірнику Честаховського подаємо в порівнянні з текстами двох авторитетних видань: варшавського повного видання творів Т. Шевченка, т. II (1934) і т. III (1935), та ювілейного академічного видання, т. I (Київ, 1939 р.).

Всі поправки в примірнику Честаховського зроблені лише в трьох творах: „Тарасова ніч", „Наймичка" та „Псалом LXXXI".

„ТАРАСОВА НІЧ" (Кобзар 1860, ст. 49-54),[10] стор. 51, рядок 5: Обізвався пан Трясило...; рядок 10: Б'ється пан Трясило — в обох випадках червоним олівцем рукою Шевченка закреслено слово „пан" і на полях написано: „нашъ": Обізвався наш Трясило...; Б'ється наш Трясило.[11]

---

[1] Лист Ш. до П. Симиренка 3-го січня 1860 р. Примірник цей серед виявлених досі не значиться.

[2] Каминский Ф. Еще щепотка на могилу Шевченка, „Киев. Старина", 1885, кн. 3, ст. 522.

[3] Примірник Ф. Дейкуна-Мовчаненка, описаний у згаданій статті Ф. Камінського, ст. 521.

[4] Це власне був робочий примірник самого поета, по смерті якого він належав Ю. Ю. Цвітковському; нині в рукописному відділі Публічної Бібліотеки Академії Наук у Києві; докладно описаний в „Опису рукописів Т. Г. Шевченка", Київ, 1961, ст. 166-171.

Останнє зведення всіх відомих „Кобзарів" 1860 р. з авторськими написами зроблено тепер в „Опису рукописів Т. Г. Шевченка". Там нараховано 20 таких примірників.

Вказівка П. Зайцева в коментарях до II тому Варшавського повного видання творів Т. Шевченка, ст. 182 і 201. (У виданні М. Денисюка ті ж стор. у I-му томі). Ні в „Опису рукописів Т. Шевченка", на ст. 440; ні в „Опису автографів українських письменників" (Київ, 1959, ст. 15) при опису примірника К. Галаганової цих поправок чомусь не зазначено.

Крім „Кобзаря" у спадщині Г. Честаховського, що її зберігав А. Н. Плаценадр, знаходяться рідкісні фотографії: Т. Шевченка, О. Лазаревського, М. Лазаревського, дві — Костомарова з його автографом, три — самого Честаховського різних років і одна фотографія дівчини Марусі, яку Честаховський привіз до Петербургу після похорону Шевченка в Каневі. Ці пам'ятки випадково були виявлені в Югославії і тепер знаходяться в посіданні однієї української родини, якій редакція складає велику подяку за дозвіл сфотографувати і використати всі ці матеріяли.

На жаль, ні в одному з описів „Кобзаря" 1860 р., особливо це торкається „Кобзарів" з дарчими написами, не зазначено, який саме портрет знаходиться в тому чи іншому примірникові. Навіть у зразковій бібліографії В. В. Дорошенка („Твори", т. XIV, вид. М. Денисюка, ст. 36) нема детальних вказівок щодо портрету.

Портрет роботи Микешина вважається не дуже вдалим („Твори", вид. М. Денисюка, т. I, ст. 246). Портрет репродуковано разом з титульною сторінкою у виданні „Тарас Шевченко. Життя і творчість у портретах, ілюстраціях, документах", Київ, „Радянська Школа", 1960, ст. 356. В цьому ж виданні на ст. 366 репродуковано також і ту фотографію, яка була вставлена в примірник Честаховського. У фототипічному ювілейному передруку „Кобзаря" 1860 р., Вінніпеґ-Ню Йорк 1960, микешинський портрет чомусь замінено на автопортрет Шевченка 1860 р.

Кодекс варіянтів для порівняння беремо також з обох видань; у першому вони зведені редактором видання П. Зайцевим, у другому збірку і редакцію варіянтів перевів О. А. Назаревський. При посилках на ці видання зазначаємо: перше — Варш. вид., том і ст., друге — Ак. вид. 1939, том, ст.

Остаточна перевірка варіянтів зроблена нами за новим виданням „Тарас Шевченко. Повне зібрання творів у шести томах", Київ, 1963, т. I. Видання цього тому здійснене за редакцією члена-кореспондента Академії Наук УРСР Євгена Кирилюка, а в підготові видання брали участь і відомі тестологи-шевченкознавці.

[10] Текст „Кобзаря" 1860 р. тепер загально приступний через фототипічне перевидання його Інститутом Шевченкознавства УВАН за ред. Яр. Рудницького у вид-ві „Говерля", Вінніпеґ-Ню Йорк, 1960.

[11] У рукописній книзі „Wirszy T. Szewczenko", виготовленій М. Башиловим і Я. де Бальменом (1844 р.) та подарованій Т. Шевченкові, первісний текст цього рядка теж виправили переписувачі на: „Б'ється наш Трясило". „Тарас Шевченко. Повне зібрання творів у шести томах", Київ 1963, т. I, ст. 403. Про рукописну книгу Башилова і де Бальмена див. статтю В. Дорошенка в Річнику „Шевченко", ч. 5, ст. 17-19.

ЩЕ ТІЛЬКИ 35 ДНІВ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

Шевченківські роковини у Гартфорді, Конн.

Заходом Відділу УККА, який об'єднує всі українські організації і церковні громади Гартфорду, 22-го березня в Булкелей Гай Скул Авдиторії відбувся Шевченківський Концерт. У радісному піднесенні сотки нащадків Пророка України заповнили шкільну Авдиторію. Без різниці віровизнання, політичних переконань, виструнулися під масштат „Заповіту" муз. К. Стеценка, що ним започатковано концерт у виконанні з'єднаних хорів — хору національного і хору Рідної Школи під дириґуванням п. Олександра Пришляка.

Святочну доповідь виголосив голова Відділу УККА п. Іван Кукіль. Прелеґент говорив про націотворчий вплив поезії Т. Шевченка на нове покоління письменників. Національно зрілий нарід став повновартісною нацією тоді, коли має непохитне бажання бути вільним і жити на своїх історичних землях — „У своїй хаті — своя правда, і сила, і воля". Заповіт нам даний поетом, залишається неспонені і доннині. А національні скрижалі написані кров'ю героїв українського народу, залишаються для нас ті самі, якими були для наших предків і наших батьків.

В перший частині програми виступив молодий скрипаль Ігор Стасюк, який відіграв на скрипці „Думку" М. Гайворонського та серенаду. Слідувала деклямація учениці Р. Ш. Марти Пришляк, яка віддеклямувала „Лічу в неволі дні і ночі". Після деклямації виступив запрошений гість, соліст Львівської опери п. Лев Рейнарович, який виконав „Ой Дніпре мій Дніпре", „Гетьмани", та „Косар" муз. М. Лисенка. Публіка щедро винагородила соліста рясними оплесками. Під час перерви директор Рідної Школи Роман Романишин роздавав Грамоти з нагоди жертвування на будову пам'ятника Тарасові у Вашингтоні.

У другій частині програми 40 дітей „Рідної Школи" — під дириґентурою п. О. Пришляка і при акомп. Р. Саляка виконали „На високій дуже кручі", муз. А. Гнатишина. „Учітеся брати мої" муз. М. Фоменка при акомп. М. Цайковська і „На городі пастернак" муз. А. Гнатишина при акомп. А. Пришляк виконали народні пісні. Приємно було чути і серце раділо, як нащадки Генія України своїми милозвучними голосами складали поклін Батькові Українського Народу. Програму з дітьми підготовив диригент Олександер Пришляк, який направду по мистецьки вивчив хористів співати. По виступі діточого хору були деклямації дітей Рідної Школи, Леся Бистряк і Леся Теслюк. Уляна Скочдполь виголосила доповідь англійською мовою про Шевченка. Лев Рейнарович виконав „Минули літа молодії" (О. Нижанковського), з опери „Назар Стодоля" арію Гната. На закінчення святочної програми виступив з'єднаний хор, який виконав „Думи мої" муз. Е. Козак, „Кантата" муз. М. Лисенка при співучасті соліста п. Л. Рейнаровича. На закінчення виконав хор український національний гимн разом із публікою.

Побажаним є, щоб на наші імпрези приходили не лише старші люди, але й молодь.

Петро Луцик

● **У Франкфурті** в Західній Німеччині, на судовому процесі проти Германа Крумея і Отто Гунше, найбільш жорстоких ліквідаторів жидів на Мадярщині за тамошньої нацистської окупації, зізнавав викликаний на той процес з Ізраїлю Йоель Бранд, що його обидва названі нацисти і їх шеф Адольф Айхман використовували, як посередника у трансакції: 10.000 вантажних авт за засвоєними частинами за звільнення одного мільйона жидів. Ця „торговельна виміна" не була переведена, бо альянти на неї не погодились.

Діти в Міннеаполісі Тарасові Шевченкові

Суботня школа при церкві св. Константина в Міннеаполісі відзначила 150-ліття народин Т. Шевченка імпрезою 12 квітня. Виступив діточий хор Суботньої школи під проводом інж. Е. Карпяка. По відспіванні „Заповіту" — 5 дівчат: Л. Давиденко, О. Галій, Л. Свіницька В. Паньків і І. Вакіряк рецитували вірш „Шевченкове свято", а опісля хор відспівав „Садок вишневий". В четвертій точці на тлі реферату був монтаж із життя Т. Шевченка. Реферат відчитувала Л. Никифорук, а в монтажі брали участь: М. Гаврилюк, Б. Іванок, Б. Мандибур, І. Микуляк, Л. Горішник, П. Муха, М. Заставний, В. Давиденко і Я. Остапюк. Референтка і учні виконали цей монтаж з успіхом.

Деклямацію „Пам'ять про поета" гарно виконала 6-літня Е. Вакіряк, а учениця 2-ої кляси Хр. Підгайна відіграла на пяні арії: „Засвистали козаченьки", „Сонце низенько" і „Садок вишневий". Слідуючою точкою була збірна деклямація 5-6-літніх дітей, які добре виголосили Ю. Шкрумеляка „Тарас Шевченко", а з діточого хору учениця Оксана Остапюк відспівала дві пісні: „Реве та стогне Дніпр широкий" і „Україно моя мила" при фортепіяновім супроводі Хр. Ленчук. 11 шкільних дітей віддеклямували вірш: „Привіт дітей Батькові Тарасові", а учень другої кляси Р. Смулка з чуттям виголосив вірш „На смерть Шевченка". Слідуючою точкою був дует: піяно В. Мандибур і мандоліна Хр. Остапюк, які відограли три арії: „Думи мої"; „У сусіда" і „І шумить і гуде". Послідньою точкою був вірш пера Людмили Волошки „Шевченкові", який гарно виголосила учениця — Оксана Муха. Співом національного гимну закінчено це шкільне Шевченківське свято.

На особливіше признання заслуговує пані О. Карпяк-Бенцаль, яка з посвятою працює в нашій громаді і яка с душею і провідником всіх імпрез та свят, що уряджує Суботня школа. Повне признання належиться інж. Е. Карпякові за його мозольну працю для шкільної дітвори, з-під руки якого в літі м. р. вийшли його хористи до церковного хору старших — се вже з другу вишколу, — а тепер збрав він знову, — се вже втретє, — велику кількість дітей наново вишколює діточий хор і певно під його умілим проводом віднайдуться голосові таланти.

Л.Д.

В поклоні Шевченкові

Вілмінгтон, Дел., 26 квітня. — В залі при церкві св. о. Миколая вілмінгтонська громада врочисто вшанувала 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка, концертом, що його підготовив 54 Відділ СУА. Програма концерту була така: „Заповіт" у виконанні жіночого хору та дітей школи українознавства під керівництвом п. Ірини Щерби, „Біля портрета" — збірна деклямація дітей, у підготові п. Ольги Гарванко; „Хлопчик з Моринець" — деклямація Галини Цибак; „Зелений гай" — пісня виконана жіночим хором; „Я знаю про Шевченка" — деклямація Уляни Гарванко; реферат мґр. Іван Грищушко. Інсценізація поеми Т. Шевченка „Тополя" в опрацюванні та підготові п. Ір. Щерби, у виконанні жіночого хору. — Ролі виконували: п. Л. Гузар — рецитатор, п. І. Щерба — Уляна (Тополя), п. Л. Гарванко — Маруся, п. К. Грицак — ворожка, п. Танчук — мати; пані: М. Гаврищук, К. Гусак, А. Зарицька, М. Корженівська, С. Леськів, М. Матвіїв, О. Паранчак, Н. Петеш, С. Цибак, Г. Шатинська — дівчата.

Всю програму виконано по мистецьки. На свято загостили дві пані представниці Окружної Ради СУА у Філядельфії: пані Г. Боднаренко і п. Л. Федак. П. Федак виголосила коротеньку промову. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

П. Щ.

Бруклин відзначив День Матері

В неділю 10-го травня Управа Українського Національного Дому влаштувала імпрезу. — День Матері. Імпреза відбулася у власному домі, відкрив її голова УНДому п. Рейнарович, а присутні оо. Йосиф Кейна і Менціньский перевели спільну молитву. Після обіду, що його влаштувала Управа УНДому для всіх присутніх матерей, відбулася мистецька частина імпрези.

Першим виступив діточий садок під керівництвом панни Галі Качмарської, який спільно продеклямував вірш „Мамо" та віддспівав пісню про маму.

Учні українознавчих курсів під керівництвом п. Лева Рейнаровича продеклямували кілька поезій, присвячених матері, та грали на фортепіяні відповідні композиції.

Наприкінці програми відбулася сценка „Ангел на землі".

З промовами виступали: один із старших пionерів п. Ю. Павчак, який рівночасно був тостмайстром імпрези, о. Рейнарович, о. Менціньский та пані Катерина Баран.

Слід згадати, що багато труду і праці в мистецькій частині доложив п. Лев Рейнарович.

В. К.

День Матері в Лос Анджелесі

У другу неділю травня відбулося Свято Матері об'єднаними силами дітей усіх шкіл м. Лос Анджелесу. Імпрезу організовано заходами Батьківського Комітету Рідної Школи (голова — Л. Осадца) та Відділу Союзу Українок (голова п-і О. Сіяк) при співпраці вчителів: А. Валюх, З. Осадца, Л. Маланчук, А. Корінь та вчительки танків — п-і Окрушко. Декорацію сцени — великі сріблясті слова через всю сцену: „Многія літа любій матусі!" і образ Божої Матері — виконав Володимир Бульчак. Свято складалося з двох частин: виступів окремих дітей з привітами матерям та з виконання різних мистецьких точок і показу національної ноші дітей перед батьками й матерями.

Відкрила свято п-і О. Муць промовою і деклямацією вірша Романа Олексишина про матір. Від дорослих виступив маестро Володимир Божик, прочитавши „Скорбна Мати" П. Тичини, та автор цих рядків — свій вірш „Навчіть мене, мамо!". Решту програми виконували самі діти, започаткувавши колективним привітанням - деклямацією „Привіт для мами" і хоровим співом пісні „Вихваляйте, доли, гори!" (дириґент — В. Божик).

В окремих точках виступали: Вікторія Вестон (піяно), Грицько Гнип (деклямація), Таґмар Сабат і Борис Корінь (дует на гармонії) і в народнім танку четверо учнів пані Окрушко, як теж Ераст Снилик на піяно.

Потім була сценка зайчиків у лісі. Ця сценка була також побудована в такому сенсі, щоб підкреслити материнську любов до своїх дітей. Різні ролі звірят виконували Мона Снилик, Нуся Самчук, Марійка Васильків, Ліда Василин, Оксана Стойко та Оксана Чумак, а в груповій сцені брали участь усі понад двадцятеро дітей.

На закінчення матері й батьки любувалися показом національної ноші дітьми.

Треба підкреслити гарний почин відзначування Дня Матері спільно дітьми всіх шкіл на терені Лос Анджелесу. Прийде час — і всі школи будуть також з'єднані в

Спів і балет

Майже всі народи світу ніколи не легковажили і не легковажать вартости й сили пропаганди. Кожний нарід по своїй силі „говорить про себе", і то різними способами й засобами пропаганди.

Пригадаймо лише вартість і пропагандивну силу та значення славного хору Кошиця, під час боротьби за „право громадянства" між народами світу, України; пригадаймо славний хор Візантійський під орудою д-ра Антоновича, пригадаймо не меншу пропагандивну силу і вартість хору Бандуристів, пригадаймо нерееменний майже по усій Европі шлях відзначої нашої балетниці Роми Приймі, яка своїм особистим чаром та красою і оригінальністю мистецького танку промощувала шлях доброму імені, що вона постійно підкреслювала всюди, українській балерини.

Зверним увагу на молоду „силу" — співака Юрія Богачевського, що оце промощує собі красою і силою свойого багатого надійного голосу шлях серед культурного европейського музичного світу.

Чимало вже українська нація видала з себе гідних пропаґаторів доброго свого імени й далі посилено зроджує нові й нові парості, які пичинають завойовувати щораз більше й більше чужинецький світ.

Цими нашими рядками хочебо звернути увагу на двоє наших артистів пропаґаторів доброго імени українського.

Даймо перше місце „голові родини". Є ним Юрій Богачевський, син відомої мистецької співучої родини, яка задержує й на новому місці поселення патріярхальний лад в хаті: так наш артист Юрій як і його молодший брат (теж співак) і сестричка надійна малярка - мистець, не „вгопилися" в тутешній свободі, але завдяки вихованню, що вже дістали від своїх родичів, не зблудили зі шляху, не екривили душею, не захопились „блиском й оманним світлом", але під належним розумним доглядом своїх родичів, потрапили вміло відділити кукіль від здорового зерна всіх „благ", які стоять до диспозиції молоді на новому місці поселення.

Дім нашого, співака Юрія має традицію в свойому родоводі. Мати нашого співака Тетяна Богачевська — це донька винницького декана о. Гірняка, батько Юрія — інж. Володимир Богачевський — син славного роду Богачевських, який видав зі себе ряд визначних діячів, включно з найвищим постом в Церковній наший ієрархії, Митрополита американських українців.

Дружина Юрія — Рома Богачевська, це доня пок. д-ра Приймі і проф. Іванни Приймі, дім яких спорідненй родинними зв'язками з визначними нашими родами. Проф. Іванни Приймова має вже свое належне місце в історії нашого музичного і мистецького світу, а це не могло не мати впливу на кар'єру балерини Роми.

Після свого одружения в Римі, молоді мистці Юрій і Рома Богачевські відбули турне по Европі, чим започаткували свою спільну працю, яка одержала прихильну критику. Перед молодою парою мистців стоїть ще велика праця не лише над собою, але й для вибагливої публіки власної й чужинецької. До цього обоє мистці вперто й наполегливо підготовляються, а над „малою перешкодою" Анною, Іванною, Тетяною (трьох імен) донею, належно розпростирають свої опікучі крила бабці й дідуньо.

Молоді мистці залишаються якийсь час в Ню Йорку, і після відбутого одного недавного концерту Юрія в Ню Йорку, підготовляють визику виступів. До числа пропаґандистів українського мистецтва й в ряди його борців стає наша молода пара Юрій й Рома Богачевські, віримо, що вони гідно, як і дотепер поодиноко, будуть репрезентувати українське ім'я, та своїми мистецькими виступами задоволять найбільше вибагливу, а заразом гостру на критику публіку і критиків.

Наприкінці хай будуть впевнені молоді мистці панство Богачевські, що кожний їхній виступ на американському терені буде супроводжати вся українська громада щирим і теплим серцем та зі щирими бажаннями не спочивати на лаврах, але постійно здобувати вершки мистецтва, та остаточно включитись в ряди безсмертних наших мистців.

Роман Кришталський

Інж. В. М. Мацьків у „Ворлд Гу'с Гу"

У книзі "World Who's Who" за 1964-65 рік, що поміщує прізвища промінентних і найбільш відомих у промислі осіб, які своїм становищем та науковими осягами стали предметом широкого зацікавлення (це умова, щоб чиєсь прізвище було там поміщене), є на сторінці 779 обширна згадка з докладними біографічними даними про інж. Володимира Миколу Мацькова, як дійсного члена НТШ і голови Осередку НТШ на Західню Канаду, дійсного члена Хемічного Інституту Канади та члена цілого ряду американських та канадійських професійних і наукових організацій, лектора університетів у Ванкувері та в Едмонтоні, директора дослідного відділу хемічно - металюрґійної фабрики Шерріт Гордон у Форт Саскачевані біля Едмонтону, Алберта, та автора численних наукових публікацій і патентів з ділянки металюрґії. Прізвище інж. В. М. Мацькова це хіба прізвище одинокого українця в згаданій книзі, зокрема якщо іде про Канаду.

Короткі вісті

● **Директор** Корпусу Миру Сарджент Шрайвер, промовляючи на зборах Американського Червоного Хреста в Ню Йорку, заявив, що Червоний Хрест допомагає тим всім людям, що є в потребі, а президент Джонсон, піднявши боротьбу проти убозтва, в якому находяться мільйони американців. І АЧХрест і президент Джонсон мають довір'я до доброї душі людини і сподіваються, що їхня праця увінчається успіхом.

● **У французькому** парляменті більшість, вірна президентові де Голеві, відкинула всі пропорції, зголошені опозицією до законопроєкту про новий закон для виборів у 155 містах з населенням понад 30.000 осіб. Ці вибори мають відбутись весною наступного року.

одну Рідну Школу міста. У цьому напрямку й працюють учителі, батьки та провідники організованого життя в Лос Анджелесі, але за браком відповідного приміщення цю проблему ще остаточно не вирішено.

Іван Овечко

● **Президент Джонсон** 20-го травня підписав закон, згідно з яким не вільно чужим рибальським човнам ловити рибу на американських водах, та дозволяє американській сторожі конфіскувати зловлену чужинцями рибу і карати рибалок рівним ув'язненням або грошовою карою до $10,000.

З НАШИХ БУДНІВ

ВЕСНЯНА АВАНТЮРА

Молоді люди, одне напеpeд одного, старалися щось важливе оповістити, але тому, що говорили обое нараз, важко було розібрати, що вони хочуть сказати.

— Та замовкні! Перед шлюбом я ще маю голос! — скомандував хлопець дівчині, котра справді замовкла. — А щодо того шлюбу: ви отримали наше запрошення?

— Так, — кажу, — отримав і дуже дякую. Обов'язково прийду.

— Отож ми хочемо це запрошення уневажнити ... Відкликати ги як там. Дуже вибагаємось, але наше вінчання не відбудеться 30 травня ... Наше весілля, як то говорять тепер у Нюарку ...

— Розлетілося, — відповіла дівчина.

— Еге, розлетілося, — зітхнув хлопець. — А вже все було готове, договорене, оповіді вийшли та й подорож запланована ...

— А що сталося? — питаю.

— Наші батьки навалили, — сказала дівчина, нервово запаливши цигарку. — Посперечалися за політику!

— Так, так, — похитав головою хлопець і попросив у нареченої закурити. — Мабуть, ніде на світі не мішають матримоніяльних справ з політикою, тільки в нас, українців! .. А конкретно, це було так: в минулу неділю зійшлася її фамілія і моя фамілія на останню, так би мовити, стратеґічну нараду перед весіллям, щоб поділитись функціями, хто що має робити. З'явились її батьки, мої батьки, її дві тьоті, мої дві бабці, її брати, мої сестри. Зразу була гудова родинна атмосфера, панове випили по два дрінки, пані подали перекуску, розмовляли про се і те, жартували, — аж нoки розмова не зійшла на дуже гарячу тепер у нас тему: треба було запрошувати того Когубея до Рутгерсу чи не треба?

— Тоді не стало фамілії — поробились партії!

— перебила дівчина хлопця на цьому слові. — Тоді вийшло шило з мішка, що мої батьки належали до того комітету, який скликав мітинг в обороні студентів, що зорганізували зустріч. А його батьки — навпаки: вони скликали мітинг, щоб засудити ги там затаврувати організаторів тої зустрічі. От, і розпалася палка дискусія — хто мав рацію, а хто її не мав, хто український патріот, а хто тяжко зрадив Неньку - Україну. В одному моменті його мама сказала, що ті, які організували зустріч, є зрадники і радянофіли! На те моя мама відпалила: „А ті, що так їх називають, є гиєсті вар'яти!" — Мене ображено в цій хаті! — скрикнула моя мама. — Федьку! — потягнула тата за рукав, — ідемо додому. Я не бажаю собі родинного посвоєння з радянофілами!" Ви гиєте? .. Моя мама не бажає собі посвоєння! Так, якби то вона заміж виходила, а не я!

— Фактично, то це між нашими мамами вибухла авантюра, а бабці і тьоті підливали оливи до вогню. Наші тати старались загладити конфлікт, розборонити розполітиковане жіноцтво, але ж не дали ради. Фамілійна нарада розбилася, а ми обоє осталися на льоду і не знаємо, що робити? ..

— Я тобі казала, що робити! Коли вони такі, то ми покажемо їм штуку: звінчаємось без них і без їхнього благословення!

— Вона в гарячій воді купана, а я в холодній, — сказав хлопець. — Я дуже люблю Америку, але не хотів би брати шлюбу в американському стилі: Підемо ще до нашого отця пароха і попросимо його, щоб звів старигків докупи, урозумив їх ...

— Ех, якби я знала, де мешкає той Андрійко Шуль! Я пішла б до його хату і всі вікна йому побила! — скрикнула дівчина. — То через нього розбилося моє весілля!

Ікер

Різне

Вакації Vacation

Праця

Мешкання

Real Estate

ВІСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА

Наукова праця Секцій, Комісій і Осередків НТШ.

(Продовження)

Осередки НТШ влаштували такі наукові конференції і доповіді: Осередок у Вашинґтоні відзначив 1. грудня 1963 90-річчя НТШ. Доповіді виголосили: проф. д-р Ю. Старосольський „Важливіші дати в історії НТШ", д-р Я. Шав'як „Науково-видавнича діяльність НТШ", д-р П. Оришкевич висвітлив фільм. 7 березня 1964 вшановано Урочистою Науковою Конференцією 150-річчя народин Шевченка. Доповіді виголосили: проф. д-р О. Повстенко „Українське село і хата в творчості Шевченка", д-р М. Кушніренко „Націологічний аспект життя і творчости Шевченка у праці В. Доманицького". Конференцію влаштовано спільно з Вашинґтонською Групою УВАН. В дні 11 квітня 1964 відбулася доповідь д-ра П. Оришкевича „Праця над географічними мапами України".

Осередок в Клівленді відзначив 90-річчя НТШ 26 жовтня 1963. Доповіді виголосили: проф. М. Ждан „Заслуги НТШ на полі української історіографії", проф. Л. Бачинський „Видавнича діяльність НТШ". З цієї нагоди відбулася виставка видань НТШ.

Осередок у Філядельфії вшанував 90-річчя НТШ 15 грудня 1963 р. Доповіді виголосили: проф. д-р Г. Лужницький „90 років праці НТШ", д-р Д. Богачевський „НТШ на еміґрації".

Видавничі справи.

У звітному періоді появилися друком такі нові видання НТШ: ЗАПИСКИ НТШ: том 173 „Збірник на пошану українських учених, знищених большевицькою Москвою", ред. М. Овчаренко. Праці: Н. Василенко-Полонської, М. Міллер, М. Овчаренко, Г. Костюка, Б. Кравцева, Ю. Шевельова, М. Дольницького, М. Величківського

ЗАПИСКИ НТШ том 176, Збірник доповідей Світового Конґресу Української Вільної Науки, для вшанування сторіччя смерти патрона НТШ п. н. „Тарас Шевченко". Ред. В. Стецюк і Б. Кравців. Праці: В. Лева, А. Княжинського, І. Кедрина-Рудницького, Л. Луцева, О. Домбровського, Ю. Лінчевського, П. Ковалева, К. Меннінґа, М. Чировського, Р. Придаткевича, В. Янева, п. С. Рабій-Карпінської, К. Кисілевського, П. Павловича, Б. Ковалева-Береста, Б. Загайкевича, В. Стацюка.

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНОЗНАВСТВА том 10 — М. Стахів „Україна в добі Директорії УНР — Україна між двома силами", третій том.

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНОЗНАВСТВА том 13 — Н. Король „Українське козацтво — родоначальник кінного війська Московії-Росії".

ПЕЙПЕРС-ДОПОВІДІ том 21 — Р. Голіят „Коротка історія Українського Вільного Університету".

БЮЛЕТЕНЬ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМІСІЇ НТШ том 2 — А. Вільшенко „Модерна українська номенклятура неорганічної хемії" (видано спільно з Товариством Українських Інженерів А.)

В друку: ЗАПИСКИ НТШ том 175 з працею Б. Винара, том 177 Збірник на пошану проф. Романа Смаль-Стоцького, том 178 з працею М. Чубатого.

ПРОСІДІНҐС Мат. Прир. Лік. Секції том VI з нагоди десятиліття праці Секції в ЗДА.

ПЕЙПЕРС-ДОПОВІДІ том 22 з працею О. Соколишина, том 23 на пошану проф. К. Меннінґа, том 24 з працею В. Стецюка, том 25 з працею В. Богуна-Чудинова.

Фінансові справи

На засіданні Управи 1. лютого 1964 скарбник інж. Р. Кобринський склав черговий вичерпний звіт з фінансового стану Т-ва, який то звіт прийнято до відома. Гіпотечний довг на домі НТШ зменшився до суми дол. 18.365.97. З нагоди створення при НТШ в ЗДА „Наукового Фонду ім. Т. Шевченка" — першим жертводавцем був меценат української культури і науки, през. В. Джус, який передав на цей фонд суму дол. 1.000,-00. Крім цього дару поласще інші найважніші пожертви, що вплинули у звітному періоді, по день 15. травня 1964 р.: Українське Лікарське Товариство Північної Америки зі всіми своїми Відділами в ЗДА (голова д-р М. Зарицький) уфундувало з нагоди 150-річчя народин Т. Шевченка 120 примірників Енциклопедії Українознавства в англійській мові, яку НТШ вручить сенаторам та членам американського уряду з відповідною дедикацією.

550 дол. зложив один добродій, який не бажав оприлюднювати свого прізвища. 200 дол. зложив „Комітет вшанування пам'яти жертв голоду в Україні", Шикаґо. 185 дол. — п-ство д-р Д. і М. Фаріон, Клівленд. По 150 дол. — Федер. Кред. Кооп. „Самопоміч", Клівленд, Українське Товариство Інженерів А., Головна Управа і Відділ, Ню Йорк. 125 дол. — д-р Р. Лисяк, Стоні Поінт. 114.75 дол. збірка пп. І. Процишина, Я. Качмара і О. Сарахмана — під проводом о. сов. П. Липина, Честер. 110 дол. — проф. д-р Ю. Тершаківець, Корал Гейбл. По 100 дол. зложили: проф. д-р Р. Осінчук, Ню Йорк, д-р Б. Гординський, Дрейк, М. Литвин, Ірвінґтон, В. Кий, Честер, д-р Р. Смик, Ковл Сиrі, д-р С. Войтович, Плено, д-р П. Джуль, Дітройт, д-р Л. Шанковський, Клівленд, д-р Н. Дражньовський, Тійнек, Об'єднаний Комітет м. Ню Йорку (дохід з концерту), д-р М. Фішер-Слиж, Кентакі, д-р Р. Лисяк, Стоні Поінт, п-ство д-р і д-р П. Ю. Сидор, Глен Еллин; 90 дол., д-р Я. Макарушка, Ев. Миллс.

(Продовження буде)

З НОВИХ ВИДАНЬ

Німецька книжка про Україну по другій світовій війні

DIE SOWJETUKRAINE 1944-1963. Написав Борис Левицький. Кельн - Берлін, 1964, ст. 444.

Минулого місяця вийшла друком в Німеччині об'ємиста книга-нарис з найновішої історії УССР повоєнного періоду, пера нашого видатного журналіста й совєтознавця Бориса Левицького. Автор є зараз одним з чільних публіцистів-совєтознавців в західньо - німецькій пресі та радіо і співробітником ряду німецьких науково-дослідчих установ. Новий еміґрант, він здобув собі авторитет в Німеччині може більший, ніж будь-хто в будьякій іншій країні нашого розселення з-поміж тих, хто пішов самостійно працювати в чужомовній журналістиці.

Книжка Б. Левицького має 9 частин. Перші три частини аналізують ситуацію в УССР в ділянках політики, господарства, культури й національних відносин. Тут розглядається політику Сталіна, Кагановича й Хрущова в перших роках по війні, терор супроти українських культурних кадрів, боротьба КҐБ проти УПА й підпілля, закріплення комуністичної влади на західньо-українських землях тощо. Далі трактується ситуації після смерти Сталіна аж до наших днів: роля КПУ в підтримці Хрущова, критика Сталіна, часткові регабілітації жертв терору, перманентна криза колгоспного сільського господарства, шкільна реформа, нова русифікаційна програма КПСС та інше.

Ціла друга половина книжки Б. Левицького - це довідник про сучасну УССР. Тут зібрано головні статистичні показники про населення, господарство, культуру; подано списки імен і короткі біографії чільних партійних, державних, військових та культурних діячів УССР; цінний великий бібліографічний спис джерел про повоєнну УССР; з совєтської, еміґраційної та закордонної чужомовної періодики й літератури; короткі інформації про українців у Польщі, ЧСР та Румунії і т. ін.

З книжки можна багато чого нового довідатися про політичне становище в Україні в найновіші часи. Видно, що автор ретельно й безперервно слідкував за всіма подіями в УССР і тепер зібрав ці всі інформації й виклав їх, надавши їм цікавої інтерпретації. Ляйтмотивом цілої книжки є постійно ілюстрована й підтверджувана доказами теза про те, що в повоєнному періоді український народ ні трохи не припинив боротьбу за своє визволення а тільки змінив засоби й тактику, пристосовуючи їх до існуючих умов. В цілому висновки Б. Левицького під цим оглядом оптимістичні; він вірить, що, не зважаючи на страшний тиск Москви, українці в УССР не піддаються, а боротьбу за своє визволення, всіма можливими засобами.

Книжку видало відоме німецьке видавництво Кіпенгоєр і Віч, що ґарантує їй широку рекляму. Зрештою, в Б. Левицького це не перша книжка німецькою мовою на совєтознавчі теми, так, що напевно й ця його праця матиме успіх. Вже з'явилися на неї перші прихильні рецензії в німецьких наукових журналах та в пресі. Варт щоб і наші бібліотекарі та книголюби за океаном замовили для своїх бібліотек цю книжку. Коштує вона 26 марок, себто 6.50 дол., а адреса видавництва є така: Verlag Kiepenheuer & Witsch, Koeln, Rondorferstr. 5, West Germany.

В. Голубничий

Благодарім Господа!

Оцими словами Божественної Літурґії дякуємо Господеві за те, що допомагає нам при шляхетній жертвенності наших вірних будувати нову катедру у Філядельфії. Тому й благодаримо Бога за пожертви, що їх склали наступні жертводавці:

Євген Рогач з Філядельфії, що деклярував $ 10,000 на будову катедри, склав $ 2,000, (вплатив уже $ 4,000), Казимир і Катерина Блумберґ з Мистик, Конн. склали першу рату із здеклярованої суми $ 1,000 — $ 100. Апостольство Молитви з Манвил склало через Катерину Іванов $ 200.

По $ 100: Впр. о. В. Головінський, Всч. о. Роман Боднар, сплачуючи здекляровану суму $ 1,000, та Семен Мельник з Джерзі Сиrі.

По $ 50 надіслали: Родина Юрія Цебри з Гентінґтон Белей, Па., в пам'ять Гр. Мухи і Президента І. Ф. Кеннеді, адвокат І. Тарнавський з Клівленду, Олекса Дуда з Балтимор, Юрій Галущинський з Балтимор і Родина Босий з Рачестер.

По $ 25: Е. І. Ю. Глінскі з Вест Сеніка, Н. Й., І. і А. Дуркота з Випані, Б. Мацук з Балтимор, Всч. о. І. Нагаєвський і Всч. о. С. Маланяк, сплачуючи здекляровану суму $ 1,000.

По $ 10: В. Завальняк з Балтимор, замість святочних побажань і Н. Н. з Балтимор, замість святочних побажань, І. і М. Ґаллянт з Линден, Н. Дж. та Сем Зеновик з Обурн.

По $ 5: А. Катриняк з Редінґ, Па., Е. Шарко з Коледж Парк, Мд., д-р Н. Н. з Шикаґа, сплачуючи здекляровану суму $ 500 та М. і І. Маренін з Денвер, Кол., Ю. Павлова з Шикаґо пожертвувала $1.

Ці шляхетні відгуки повищих жертводавців зміцнюють нашу віру, що митрополичий храм у Філядельфії буде закінчений 1965 року.

Просимо не забувати надсилати дальші пожертви на будову катедри, спрямовуючи їх на адресу:

Archbishop's Chancery Office, 815 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. 19123.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 24-го ТРАВНЯ 1964 р.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Спільний сніданок С-ва Св. Марії 112 Відділу. В год. 8:30 рано в Церкві св. Петра і Павла Св. Причастя для членкинь, по Сл. Божій в церковній залі — сніданок. Проситься членкинь прибути. Анна Бабюла, секр.

КУРТІС БАЙ, Мд. Збори 81-го Відд. в год. 2-ій по пол. в церковній залі. На зборах буде обговорена справа поїздки до Вашинґтону на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові. — Секретар.

Різне